

BAŞPARMAK KİREÇLENMESİ

Baş Parmak Kireçlenmesi kök kısmındaki eklemden kireçlenmenin meydana gelmesi ile oluşur. Özellikle yaşlı ve kadın hastalarda en sık başparmak kökündeki ağrının sebebidir. Etkilenen eklem, başparmağın hareket kabiliyetini sağlayan ve kuvvet uygulama becerisini destekleyen en önemli eklemlerden biridir. Zamanla, bu eklemden kıkırdak dokusu aşınır ve eklemden kemikler birbirine sürtünmeye başlar. Bu durum, başparmak kök ekleminde ağrı, şişlik, sertlik ve hareket kısıtlılığına neden olur. Hastalık zamanla yıllar içinde ilerler. Başparmak kireçlenmesi hastalığının tedavisinin ilk evrelerinde atel kullanımı, ultrason altında kortizon enjeksiyonu gibi yöntemler ile tedavi edilirken, ileri evre hastaların tedavisi ameliyat ile yapılır.

El Baş Parmak Ağrısı Neden Olur?

El başparmağındaki ağrı, genellikle başparmak kök ekleminde meydana gelen kireçlenmeden kaynaklanır. Bu durum, eklemden kıkırdak dokusunun aşınması ile başlar. Zamanla, kemikler birbirine sürtünmeye başlar ve bu da ağrıya yol açar.

Başparmak kök eklemi, günlük aktivitelerde önemli bir rol oynar. Anahtarı çevirmek, kapıyı açmak gibi basit hareketler bile zorlaşabilir. Ağrı, genellikle hareketle artar ve dinlenme ile azalır. Eklem çevresinde şişlik ve tutukluk hissi de yaygındır. Bu belirtiler, hastaların yaşam kalitesini olumsuz etkiler.

Başparmak Kireçlenmesi Nedir?

Elde kireçlenme olan en yaygın eklemlerden biri başparmağın kök eklemi olan 1.karpometakarpal (1.KMK- 1. CMC) eklemdir.

Başparmağın kök eklemi, el bileği kemiklerinden olan trapezium ile başparmağın tarak kemiği (1. Metakarp) arasındaki eklemdir. 1.karpometakarpal eklem şekil olarak at eyerine benzer. Eyer şeklindeki eklem, başparmağın, yukarı-aşağı ve yana yani avuç içi boyunca ve kısırtma yeteneği dahil olmak üzere geniş bir hareket yelpazesine sahip olmasını sağlar.

Başparmak Kök Eklemi Kireçlenmesi Kimlerde Olur?

Başparmağın kökündeki kireçlenme, 40 yaşın üzerindeki kadınlarda daha sık görülür. Kesin nedeni bilinmemektedir, ancak genetik, kırık veya çıkık gibi önceki yaralanmalar ve yaygın eklem gevşekliliği bu tip kireçlenme gelişimine yatkınlık oluşturabilir.

El Baş Parmak Kireçlenmesi Belirtileri

Başparmak kireçlenmesi belirtileri genellikle belirgin ve rahatsız edicidir. İlk aşamada, ağrı ve şekil bozukluğu en yaygın semptomlardır. Eklemdeki hareket kısıtlılığı da sıkça görülür. Hastalar, baş parmaklarını kullanırken zorluk çekerler.

Ayrıca, baş parmak kök eklemde tutukluk hissi de yaygındır. Özellikle sabahları veya uzun süre hareketsiz kaldıktan sonra bu durum daha belirgin hale gelir. Eklem çevresinde sertlik ve hassasiyet de gözlemlenebilir.

Ağrı: En yaygın yakınma başparmağın tarak kemiğinin dibindeki ağrıdır. Ağrı, kavanozları açarken, kapı kollarını veya anahtarları çevirirken ve yazı yazmak için kalemi tutmak gibi başparmağın sıkıştırma gerektiren hareketlerinde daha da artabilir. Zamanla şiddetlenerek istirahatte ağrı ve geceleri uykudan uyandıran ağrıya da ilerleyebilir.

Şekil Bozukluğu: İleri vakalarda, eklemde ilerleyici bozulma, eklemde kayma(subluksasyon) ve başparmakta şekil bozukluğu meydana gelir. Eklemdeki kayma, sınırlı hareket ve zayıflığa neden olarak başparmağın sıkıştırma fonksiyonunu bozar. Başparmak kireçlenmesi olan eklemde bozulmuş ve azalmış normal hareketini dengelemek için başparmaktaki bir diğer eklem (1. Metakarpofalangeal eklem) normalden fazla bükülür. (hiperekstansiyon).

Baş Parmak Kireçlenmesi Ağrısı Nasıldır?

Baş parmak kireçlenmesi ağrısı genellikle keskin veya zonklayıcı bir şekilde hissedilir. Bu ağrı, özellikle elin üst kısmında yoğunlaşır ve baş parmağın hareketiyle artar. Günlük aktiviteler sırasında ağrı daha belirgin hale gelir; örneğin kapı açarken ya da nesnelere kavramaya çalışırken.

Ağrı genellikle dinlenme ile azalır ancak tekrar hareket etmeye başladığınızda geri döner. Hastalar bazen bu durumu "ağrının gel-git gibi" olduğunu ifade ederler.

Ayrıca, bazı hastalarda eklem çevresinde şişlik ve sertlik de gözlemlenir.

Başparmak Kök Eklem Kireçlenmesi Nasıl Teşhis Edilir?

Başparmak kireçlenmesi teşhisi ayrıntılı hikaye ve fiziki muayene ile konur. Eklem dışarıdan parmak ile basınç uygulayarak bastırıldığında, hatta hasta ile tokalaşırken yüzünün ekşimesinden, başparmağın bükme hareketlerinde başparmak dibinde eklemde ağrı oluşur. Eklemde bir gıcırdama hissi de mevcut olabilir.

Tanıyı doğrulamak için başparmak köküne yönelik röntgenler çekilir.

Başparmak Kök Eklem Kireçlenmesi Nasıl Tedavi Edilir?

Başparmak kireçlenmesi olan hastaların ilk evrelerinde genellikle ameliyat dışı tedaviye yanıt verir. Ağrı kesici ilaçlar, atelleme ve ultrason altında uygulanan kortizon enjeksiyonları ağrıyı hafifletmeye yardımcı olur.

Başparmak Kök Eklemine Ultrason Altında Kortizon Enjeksiyonu

Başparmak kireçlenmesinde eklem içine kortizon enjeksiyonu hafif ve orta düzeyde kireçlenmesi olan hastalar için oldukça etkili bir tedavi yöntemidir. Kortizon İğnesi Enjeksiyonu esnasında ultrason kullanımı ile tedavinin etkinliği artar.

Başparmak Kök Eklem Kireçlenmesi Ameliyatını Kimler Olmalıdır?

İleri hastalığı olan veya ameliyat dışı tedavilerin uygulanıp yanıt alınamadığı hastalar için ameliyat planlanmalıdır.

Başparmak Kök Eklem Kireçlenmesi Ameliyatı Nasıl Yapılır?

Cerrah, başparmak kök eklemine ulaşmak için eklem üzerinden giriş yapar. Kireçlenmiş trapezium kemiğini çıkarır. Başparmak kök eklemine kaymasını önlemek için, eklem yan tarafındaki tendonlardan birini boşalan alana transfer eder. Bu işlem, eklem stabilitesini artırarak hastanın fonksiyonel yeteneğini iyileştirir.

Böylece eklem ağrısı bir şekilde hareket etmesi, yazı yazma cisim kavrama gibi fonksiyonları ağrısız olarak görmesi sağlanır.

Başparmak Kök Eklem Kireçlenmesi Ameliyatından Sonraki Süreç Nasıldır?

Ameliyattan hemen sonra 1 hafta kullanmak üzere atel (yarım alçı) takılır. 1 hafta sonra ise hazır atele (kolay takılıp çıkarılabilen) geçilir. Amaç erken harekete başlamaktır. Ortalama 8 hafta sonra normale döner.